

Mistro: Danskerne tror ikke, at samfundet er bedre om 10 år

Folkestyret er dårligt til at løse de problemer, der optager danskerne. Det skal ses i sammenhæng med, at danskerne har historisk lav tillid til politikerne, som de ikke mener er i stand til at løse de vilde samfundsproblemer.

Resumé

- 80 pct. af danskerne tror ikke, at samfundet er bedre om 10 år.
- Næsten halvdelen af danskerne mener ikke, at de seneste 10 års reformer, har gjort samfundet bedre – 21 pct. ved ikke, hvad de skal mene.
- 62 pct. af danskerne mener, det er Folketinget og regeringens ansvar at løse samfundets vilde problemer. Men kun 27 pct. mener, de er i stand til det.
- Danskernes tillid til politikere er historisk lav.

Indledning

Et velfungerende demokrati tackler de vilde problemer, samfundet står overfor. I de senere år har politikere, embedsmænd og eksperter imidlertid peget på, at politiske beslutninger for sjældent gør en forskel i praksis.¹

INVI – Institut for vilde problemer, er en non-profit, uafhængig tænketank, der bidrager til at gentænke, hvordan vi udformer og udruller politik. Vi samler, udtænker og tester nye tilgange til samfundets særligt genstridige og grænseoverskridende problemer – vi kalder dem vilde problemer.

Faktaboks: Hvad er vilde problemer?

Vilde problemer er de samfundsproblemer, hvor der hverken findes enighed om definitionen eller løsningen. Det er problemer som mangel på arbejdskraft, mental mistrivsel, klimaforandringer og meget mere.

Begrebet blev introduceret af Horst Rittel og Mel Webber i 1973 under navnet 'wicked problems' og bliver ofte brugt i forskningslitteraturen.²

Tænketanken INVI har spurgt en repræsentativ stikprøve på 1.029 danskere til deres mening om det danske demokratis problemløsningsevner.

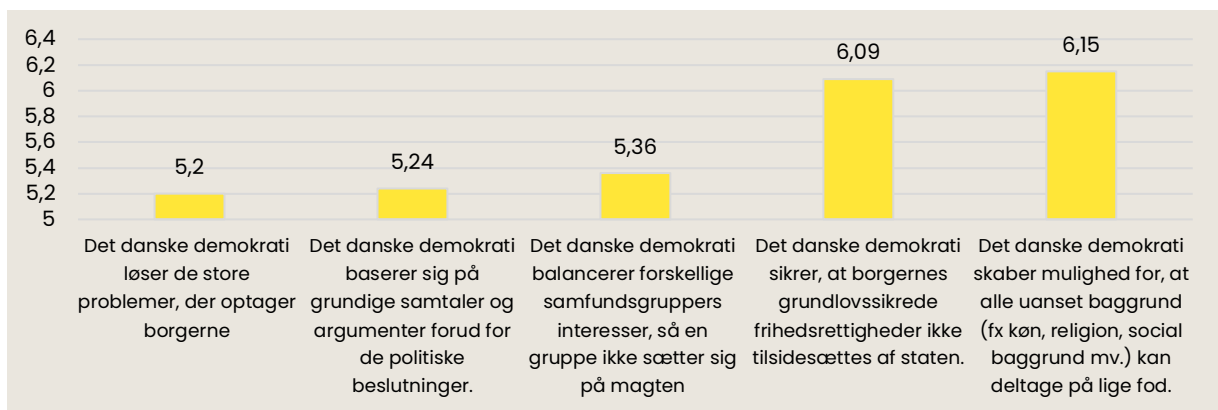
¹ Dybvad-udvalget. (2023). [Bedre samspil mellem Folketing, regering, embedsværk og medier](#). Djøf. Bruhn, Overgaard & Lønstrup. (2023). [Politikere, embedsmænd og eksperter i opråb efter Ellemanns sygemelding: Vi er nødt til at skrue ned for tempoet i politik](#). Altinget

² Rittel, H. W. J. & Webber, M. M. (1973). "Dilemmas in a General Theory of Planning". *Policy Sciences*, 4, 155–169.

Ringe tillid til demokratiets problemløsningsevner

Resultaterne i figur 1 viser, hvordan danskerne mener, at demokratiet er dårligt til at løse samfundets store problemer i sammenligning med at sikre grundlovsrettigheder og mulighed for deltagelse. På en skala fra 0 til 10, der dækker over, hvor godt hvert udsagn passer på det danske demokrati, scorer evnen til problemløsning kun 5,2.

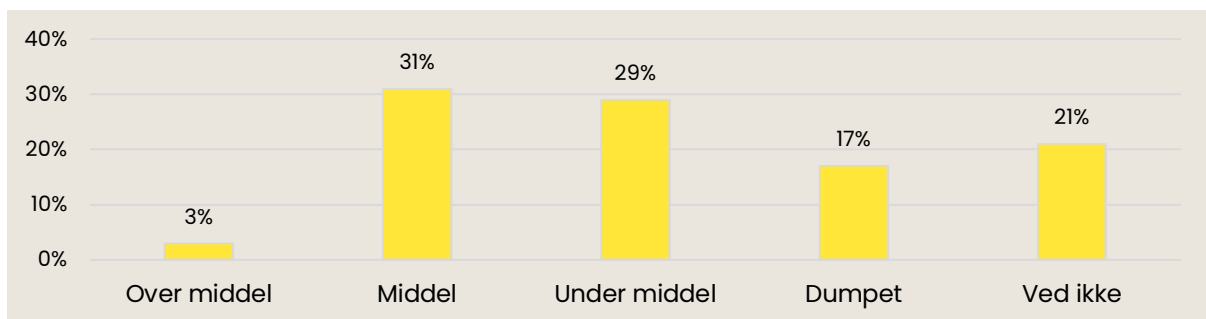
Figur 1: Danskernes opfattelse af demokratiet

Spørgsmaalsformulering: I hvilken grad, synes du, følgende udsagn passer på Danmark? (0 = passer slet ikke, 10 = passer fuldstændig)

Samme tendens ses i figur 2. Danskerne mener ikke, at de seneste 10 års reformer har gjort det danske samfund bedre. Men måske mere urovækkende er det, at de heller ikke tror, det bliver bedre i fremtiden. Som figur 3 viser, tror 80 pct. at danskerne ikke, at samfundet er bedre om 10 år.

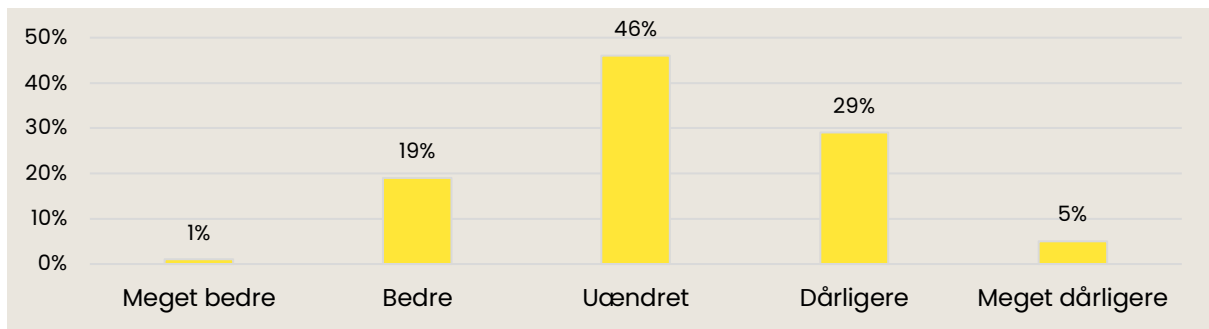
Figur 2: Danskernes karakterer til de seneste 10 års reformer

Spørgsmaalsformulering: Overordnet set, hvilken karakter vil du give reformerne ift., hvor godt de er lykkedes med at gøre det danske samfund bedre?

Note: Spørgsmålet forinden var "Nævn maks tre reformer, som du ved, er blevet gennemført inden for de seneste ca. 10 år".

Figur 3: Danskernes tro på om samfundet er bedre om 10 år

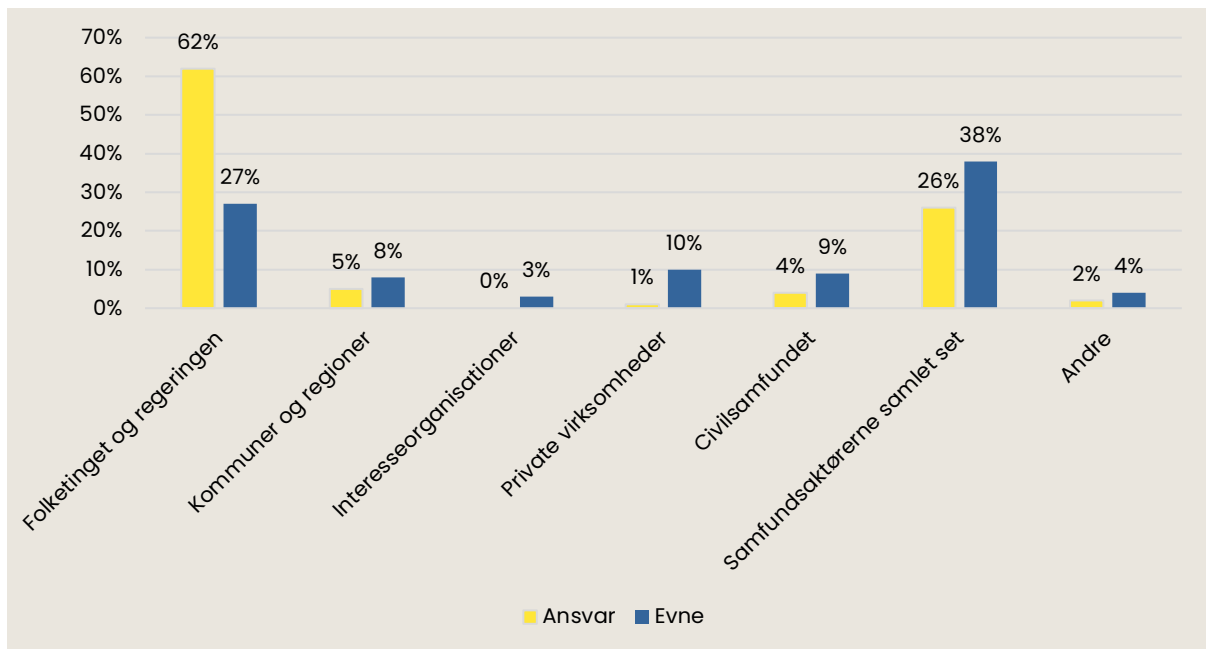

Spørgsmålsformulering: Hvis du forestiller dig det danske samfund om ti år og sammenligner det med i dag. Tror du så, at samfundet om 10 år er:

Lille tillid til politikere og deres evne til at tackle samfundets store udfordringer

Figur 4 viser, hvordan danskerne mener, at ansvaret for at løse samfundets store problemer ligger hos Folketinget og regeringen. Omvendt mener de ikke, at Folketinget og regeringen er i stand til at løfte opgaven alene. Det er i højere grad danskernes vurdering, at det er samarbejde mellem politikere, interesseorganisationer, private virksomheder og civilsamfundet, der kan løse samfundets store problemer.

Figur 4: Ansvar og evne til at løse samfundets store udfordringer

Spørgsmålsformulering: 1) Hvilken af følgende grupper, synes du, har det største ansvar for at løse samfundets store udfordringer? 2) Hvilken af følgende grupper, synes du, er bedst i stand til at løse samfundets største udfordringer?

Note: Næstsidste kategori var "ovenstående grupper har lige stort ansvar" og "ovenstående grupper i samspil" i henholdsvis første og andet spørgsmål.

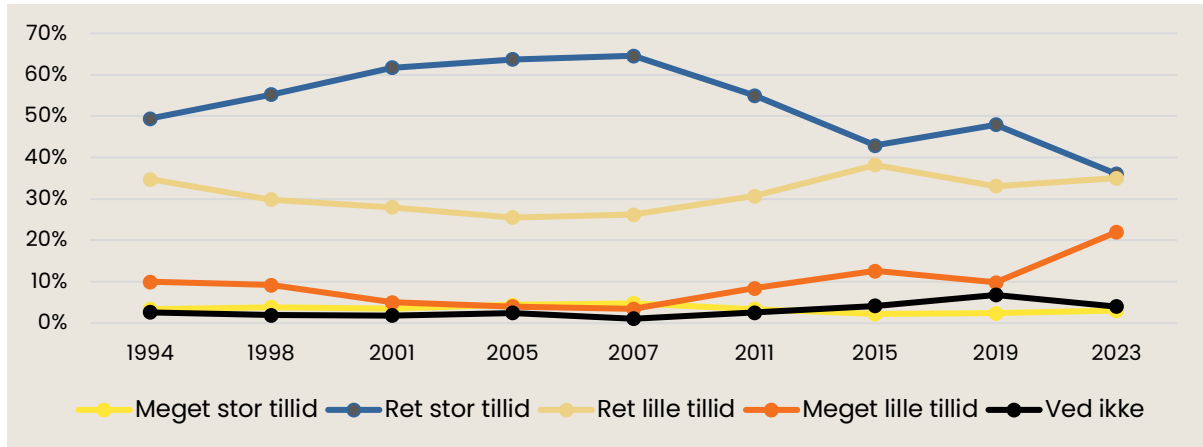
Figur 5 sammenligner tal fra INVI's undersøgelse med tal fra Valgundersøgelsen³, der har målt danskernes tillid til politikere ved folketingsvalgene siden 1994. Figuren viser bemærkelsesværdigt en kedelig rekord, idet danskernes tillid til politikerne er

³ Valgundersøgelsen foretages af statskundskabsforskere ved landets universiteter, der siden 1971 har gennemført landsdækkende repræsentative vælgerundersøgelser efter hvert folketingsvalg:

www.valgprojektet.dk

historisk lav. Figur 6 viser desuden, at politikere ifølge danskerne især er egennyttmaksimerende og snæversynede.

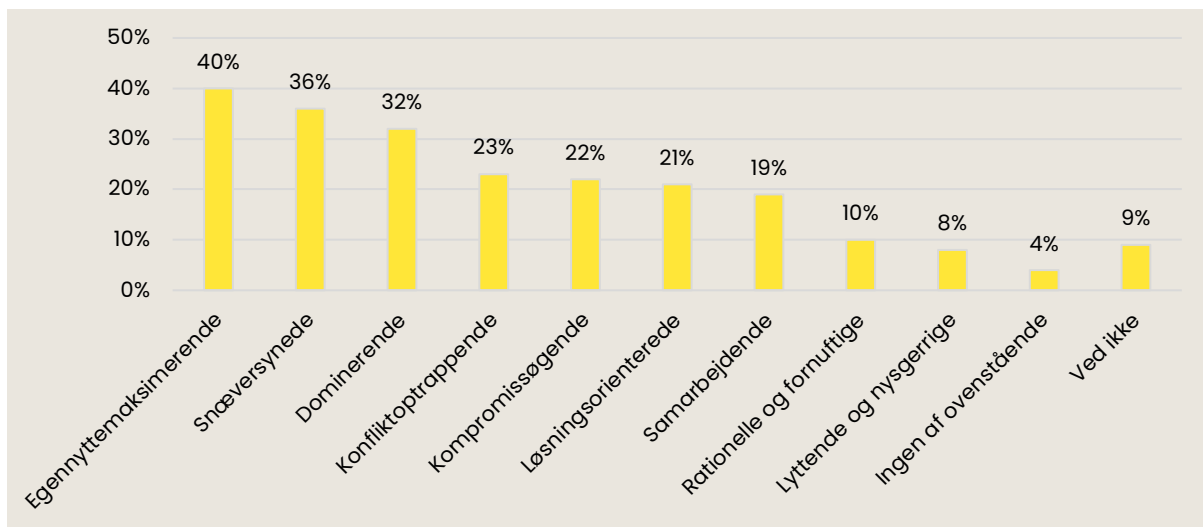
Figur 5: Danskernes tillid til politikere i almindelighed

Spørgsmålsformulering: Hvor stor tillid har du til danske politikere i almindelighed?

Note: Tallene fra 1994-2019 stammer fra [Valgundersøgelsen](#)

Figur 6: Danskernes opfattelse af politikeres adfærdstræk

Spørgsmålsformulering: Hvilke(n) af følgende adfærdstræk, synes du, karakteriserer danske politikere?

Konklusion

Ifølge danskerne er demokratiet dårligt til at tackle samfundets vilde problemer. De seneste 10 års reformer er i overvejende grad ikke lykkedes med at gøre samfundet bedre, og troen på fremskridt er minimal. Danskerne mener, det er Folketinget og regeringens ansvar at løse samfundets store problemer, men at de er bedst i stand til det, hvis de samarbejder med virksomheder, interesseorganisationer og civilsamfund. Tilliden til politikerne er imidlertid historisk lav, og de opfattes som egennyttmaksimerende og snæversynede.

Det er på den baggrund, INVI mener, at der er behov for at gentænke, hvordan vi udformer og udruller politik.

Metode

Denne rapportering er udarbejdet på baggrund af i alt 1.029 gennemførte interview med repræsentativt udvalgte danskere på 18 år og derover. Undersøgelsen er gennemført af Epinion som en webbaseret panelundersøgelse i perioden 6. juni - 14. juni 2023.

Efter dataindsamlingen foregår en såkaldt vejning (post-stratifikation) af det samlede datamateriale, så sammensætningen af svarpersoner i stikprøven afspejler den danske vælgerbefolknings sammensætning målt på køn, alder, uddannelse, region og politisk tilhørsforhold (dvs. stemme ved seneste folketingsvalg). Den beregnede statistiske usikkerhed tager højde for dette.

Rapporten viser undersøgelsens resultater i form af figurer. Figurerne viser nogle steder resultaterne som procenttal, dvs. andele af befolkningen (18 år+) eller de respektive undergrupper af befolkningen. I nogle tilfælde kan tabellerne summere til mere end 100 %, hvilket skyldes respondentens mulighed for at afgive flere svar ved det pågældende spørgsmål. Den maksimale stikprøveusikkerhed på de samlede resultater er +/- 3,4 procentpoint.

Det bemærkes, at denne undersøgelse alene er udtryk for et kvantitativt (statistisk) øjebliksbillede af vælgerbefolkningens stillingtagen, som giver et solidt fingerpraj om dennes umiddelbare mening/holdning. Der ikke tale om en udtømmende afdækning af emnet/spørgsmålet, og undersøgelsen bør tolkes og anvendes med dette in mente.

Undersøgelsen må kun offentliggøres med følgende kildeangivelse: Analyse fra tænketanken INVI i samarbejde med Epinion.